

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK

JMÉNEM REPUBLIKY

Městský soud v Praze rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Ludmily Sandnerové a soudkyň JUDr. Petry Kamínkové a Mgr. Ivety Postulkové ve věci

žalobkyně: Z. Š.,
bytem X,

proti
žalované: Česká advokátní komora,
sídlem Národní 118/16, 110 00 Praha 1,

o žalobě proti rozhodnutím žalované ze dne 5. 5. 2025, č. j. 10.04-000035/25-0003, ze dne 6. 5. 2025, č. j. 10.04-000036/25-0003, ze dne 6. 5. 2025, č. j. 10.04-000038/25-0002 a ze dne 12. 5. 2025, č. j. 10.04-000040/25-0002,

takto:

- I. Žaloba se zamítá.
- II. Žalobkyně nemá právo na náhradu nákladů řízení.
- III. Žalované se náhrada nákladů řízení nepřiznává.

Odůvodnění:

Vymezení věci

1. Žalobkyně se domáhala vyslovení nicotnosti, eventuálně zrušení čtyř v záhlaví označených rozhodnutí (dále jen „*napadená rozhodnutí*“), jimiž jí předseda České advokátní komory neurčil advokáta k poskytnutí právní služby za úplatu.

Shodu s prvopisem potvrzuje M. P.

2. Z rozhodnutí č. j. 10.04-000035/25-0003 vyplývá, že žalobkyně požádala o určení advokáta k zastoupení v řízení vedeném Nejvyšším správním soudem (dále též „NSS“) pod sp. zn. 8 As 66/2025 o kasační stížnosti proti usnesení Krajského soudu v Ostravě ze dne 13. 2. 2025, č. j. 22 A 60/2024-16. Žalobkyně ve své žádosti neuvedla ani datum doručení rozhodnutí, proti němuž podala opravný prostředek, ani datum zahájení řízení u NSS, proto žalovaná uzavřela, že žalobkyně neprokázala včasné podání žádosti o určení advokáta. Žalovaná dále toto napadené rozhodnutí odůvodnila tím, že žalobkyně v žádosti neuvedla jména dvou oslovených advokátů, kteří jí odmítli poskytnout požadovanou právní službu, a tedy neosvědčila, že si nemohla zajistit právní službu jinak (na smluvním základě) dle ust. § 18 odst. 2 zákona č. 85/1996 Sb., o advokacii (dále jen „zákon o advokacii“).
3. Z rozhodnutí č. j. 10.04-000036/25-0003 vyplývá, že žalobkyně požádala o určení advokáta k zastoupení v řízení vedeném Nejvyšším správním soudem pod sp. zn. 21 As 43/2025 o kasační stížnosti proti usnesení Městského soudu v Praze ze dne 11. 2. 2025, č. j. 11 A 127/2024-18. Žalovaná toto napadené rozhodnutí odůvodnila jednak tím, že žalobkyně neprokázala včasnost své žádosti, neboť neuvedla ani datum doručení rozhodnutí, proti němuž podala opravný prostředek, ani datum zahájení řízení u NSS, a jednak tím, že žalobkyně neosvědčila, že si nemohla zajistit právní službu jinak dle § 18 odst. 2 zákona o advokacii, neboť ve své žádosti neuvedla jména dvou oslovených advokátů, kteří jí odmítli požadovanou právní službu poskytnout.
4. Z rozhodnutí č. j. 10.04-000038/25-0002 vyplývá, že žalobkyně požádala o určení advokáta k zastoupení v řízení před Ústavním soudem o ústavní stížnosti proti rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 30. 1. 2025, č. j. 3 As 94/2023-33. Žalovaná toto napadené rozhodnutí odůvodnila v první řadě tím, že žalobkyně neosvědčila, že si nemohla zajistit právní službu jinak dle § 18 odst. 2 zákona o advokacii, neboť žalobkyně ve své žádosti neuvedla jména dvou oslovených advokátů, kteří jí odmítli požadovanou právní službu poskytnout. Dalším důvodem napadeného rozhodnutí bylo, že žalobkyně nepodala žádost o určení advokáta včas. Ve své žádosti uvedla jako datum doručení posledního rozhodnutí soudu 6. 2. 2025, poslední den lhůty pro podání ústavní stížnosti tak připadl na 7. 4. 2025, žalovaná však obdržela žádost žalobkyně až dne 2. 4. 2025. Žalobkyně zároveň neuvedla, že by ústavní stížnost podala sama, a lhůta tak byla zachována. V době pěti dnů do uplynutí lhůty pro podání ústavní stížnosti podle žalované nelze určit advokáta k poskytnutí právní služby a i pokud by byl žalobkyni advokát určen, nebyl by v tak krátké době schopen poskytnout požadovanou právní službu v potřebné kvalitě.
5. Z rozhodnutí č. j. 10.04-000040/25-0002 vyplývá, že žalobkyně požádala o určení advokáta k zastoupení v řízení vedeném Nejvyšším správním soudem pod sp. zn. 7 As 54/2025 o kasační stížnosti proti rozsudku Městského soudu v Praze ze dne 20. 2. 2025, č. j. 6 A 79/2024-53. Žalovaná toto napadené rozhodnutí odůvodnila jednak tím, že žalobkyně neprokázala včasnost své žádosti, neboť neuvedla ani datum doručení rozhodnutí, proti němuž podala opravný prostředek, ani datum zahájení řízení u NSS, a jednak tím, že žalobkyně neosvědčila, že si nemohla zajistit právní službu jinak dle § 18 odst. 2 zákona o advokacii, neboť ve své žádosti neuvedla jména dvou oslovených advokátů, kteří jí odmítli požadovanou právní službu poskytnout.

Žalobní argumentace

6. Napadené rozhodnutí č. j. 10.04-000035/25-0003 žalobkyně považuje za nepřezkoumatelné, neboť z něj nelze seznat, v jaké věci se advokát neurčuje.

Shodu s prvopisem potvrzuje M. P.

7. Ve vztahu ke všem napadeným rozhodnutím žalobkyně namítá, že jejich výroky jsou vnitřně rozporné. Žalovaná v nich uvedla, že se neurčuje „advokát k poskytnutí právní služby za úplatu dle § 18c zákona o advokacii“. Zákon o advokacii však podle názoru žalobkyně ani po novele účinné od 1. 1. 2024 nepočítá v ust. § 18 odst. 2 s určením advokáta za úplatu, když toto ustanovení nadále obsahuje pouze právo na určení advokáta k poskytnutí a) právní porady podle § 18a a b) právní služby podle § 18c, tj. bezplatné právní služby.
8. Právě namítaná absence zákonné úpravy pravidel pro určení advokáta za úplatu představuje jádro žalobní argumentace. Žalobkyně má za to, že žalovaná nebyla oprávněna rozhodnout podle ust. § 18c zákona o advokacii a požadovat splnění podmínek stanovených v § 18 odst. 2 a § 18c odst. 3 zákona o advokacii, neboť tato ustanovení nebyla novelou zákona o advokacii účinnou od 1. 1. 2024 dotčena. Žalovaná tak nastavila podmínky pro určení advokáta za úplatu bez zákonného podkladu. Povinnosti však mohou být ukládány toliko na základě zákona a v jeho mezích a jen při zachování základních práv a svobod. Žalobkyně pokládá z tohoto důvodu napadená rozhodnutí za nicotná.
9. Žalobkyně poukazuje na to, že nový formulář *Žádost o právní službu za úplatu pro fyzickou osobu* (§ 18c odst. 4 věta druhá zákona o advokacii), který je přílohou č. 5 vyhlášky Ministerstva spravedlnosti č. 120/2018 Sb., obsahuje povinné údaje, které vyplývají z § 18 odst. 2 zákona o advokacii (ustanovení zástupce soudem a uvedení jmen dvou neúspěšně oslovených advokátů). Žalobkyně zpochybňuje, že tento formulář má oporu v nálezů Ústavního soudu sp. zn. Pl. ÚS 44/21.
10. Žalobkyně je přesvědčena, že správní soudy se dosud nevypořádaly s tím, že vedle sebe neobstojí ustanovení § 23 odst. 5 a § 18c zákona o advokacii, když prvé z nich explicitně upravuje možnost požádat o určení advokáta za úplatu, avšak činí tak podle § 18c, který neobsahuje slovní spojení „za úplatu“ a je navíc v rozporu s nálezem Ústavního soudu sp. zn. Pl. ÚS 44/21.
11. K otázce (ne)včasnosti žádosti žalobkyně uvádí, že dle rozsudku NSS ze dne 17. 5. 2023, č. j. 9 As 122/2022-36, nelze zamítnout žádost žadatele jen na základě skutečnosti, že do uplynutí určité lhůty zbývá jen několik dnů.
12. Podle žalobkyně žalovaná zatížila řízení vadami, které způsobují nicotnost, resp. nezákonnost jejího rozhodnutí, důsledkem čehož je odepření práva žalobkyně na přístup k soudu dle čl. 36 odst. 1 a práva na právní pomoc dle čl. 37 odst. 2 Listiny základních práv a svobod (dále jen „Listina“).

Vyjádření žalované

13. Žalovaná navrhuje zamítnutí žaloby.
14. V prvé řadě žalovaná upozorňuje, že všechna řízení, pro něž žalobkyně žádala o určení advokáta, byla již skončena. Z tohoto důvodu by i případné vyhovění žalobě nemohlo vést k vydání rozhodnutí, kterými by žalovaná žádostem žalobkyně vyhověla, neboť určit advokáta k poskytnutí právní služby, jejíž předmět zanikl, je pojmově vyloučeno.
15. Žalovaná se dále vyjadřuje k otázce nesplnění podmínky uvedení jmen dvou oslovených advokátů, kteří odmítli poskytnout požadovanou právní službu. Nesouhlasí s právním výkladem, který žalobkyně vyjádřila nejen v této, ale i mnoha dalších obdobných žalobách, a odkazuje na již ustálenou judikaturu správních soudů. Novela zákona o advokacii účinná od 1. 1. 2024 přinesla mimo jiné nové znění ust. § 23 odst. 5, podle něhož *byl-li advokát určen podle § 18c k poskytnutí právní služby za úplatu, hrađí jeho odměnu klient podle právního*

Shodu s prvopisem potvrzuje M. P.

předpisu upravujícího mimosmluvní odměnu, nedohodne-li se advokát s klientem jinak. Toto ustanovení je ovšem nutno číst ve vztahu k ust. § 18c odst. 3 zákona o advokacii, dle něhož nejde-li o poskytnutí právní služby na náklady státu podle § 23 odst. 3, je žadatel povinen v žádosti podle odstavce 2 doložit, že se neúspěšně pokusil zajistit si poskytnutí právní služby prostřednictvím alespoň dvou oslovených advokátů. Žalobkyně žádala o určení advokáta za úplatu, a tak se nemohlo jednat o poskytnutí právní služby na náklady státu, při určení advokáta za úplatu totiž hradí odměnu určenému advokátovi klient. V takovém případě bylo povinností žalobkyně označit alespoň dva advokáty, na které se neúspěšně obrátila se žádostí o poskytnutí poptávané právní služby. Tuto zákonnou podmínku však žalobkyně nesplnila.

16. Dále se žalovaná věnuje druhému z důvodů napadených rozhodnutí, tj. nikoli včasnému podání žádostí. Ve správních řízeních sp. zn. 10.04-000035/25, 10.04-000036/25 a 10.04-000040/25 žalobkyně ve formulářových žádostech nevyplnila údaj o tom, kdy jí bylo doručeno rozhodnutí soudu, které hodlala napadnout. Žalobkyně tak neprokázala včasnost svých žádostí. Čtvrté řízení vedené žalovanou pod sp.zn. 10.04-000038/25 bylo zahájeno doručením žádosti žalobkyně dnem 2.4.2025, přičemž poslední den lhůty pro podání ústavní stížnosti připadl na pondělí 7.4.2025. Žalovaná se dovolává judikatury (např. rozhodnutí městského soudu sp. zn. 5 A 41/2022, 18 A 1/2023 nebo rozhodnutí Nejvyššího správního soudu ze dne 30. 1. 2025, č. j. 3As 94/2023-33), dle níž tři týdny je dostatečná doba (tj. žádost je včasná) a asi dva týdny je již doba nedostatečná (tj. žádost není včasná).

Ústní jednání

17. Dne 9. 12. 2025 se konalo ústní jednání, k němuž soud předvolal účastníky v souladu s § 49 odst. 1 s. ř. s. Žalobkyně, ač řádně předvolána, se k jednání nedostavila. Žalovaný se z jednání písemně omluvil. Protože se účastníci jednání nezúčastnili, projednal soud věc v jejich nepřítomnosti (§ 49 odst. 3 s. ř. s.) a rozsudek vyhlásil vyvěšením zkráceného písemného vyhotovení bez odůvodnění na úřední desce soudu (§ 49 odst. 12 s. ř. s.).

Obsah správního spisu

18. Ze správního spisu soud zjistil, že žalobkyně žádostí ze dne 27. 3. 2025 požádala žalovanou o určení advokáta k poskytnutí právní služby za úplatu pro řízení vedené před Nejvyšším správním soudem pod sp. zn. 8 As 66/2025 o kasační stížnosti proti usnesení Krajského soudu v Ostravě ze dne 13. 2. 2025, č. j. 22 A 60/2024-16. Formulářová *Žádost o právní službu za úplatu pro fyzickou osobu* byla žalované doručena dne 28. 3. 2025. Podáním ze dne 31. 3. 2025 žalobkyně žádost doplnila o přílohu, v níž vyjádřila pochybnost o zákonnosti formuláře a požadavku na uvedení jmen dvou neúspěšně oslovených advokátů. Rozhodnutím č. j. 10.04-000035/25-0003, které bylo žalobkyni doručeno dne 14. 5. 2025, žalovaná žalobkyni neurčila advokáta k poskytnutí právní služby za úplatu. Dne 30. 6. 2025 žalovaná vydala usnesení č. j. 10.01-000035/25-0006, jímž rozhodla o opravě zřejmé nesprávnosti v písemném vyhotovení rozhodnutí č. j. 10.01- 000035/25-0003 spočívající v chybně uvedeném označení soudu v bodě 5 věta první rozhodnutí.
19. Žádostí ze dne 27. 3. 2025 žalobkyně požádala žalovanou o určení advokáta k zastoupení v řízení vedeném Nejvyšším správním soudem pod sp. zn. 21 As 43/2025 o kasační stížnosti proti usnesení Městského soudu v Praze ze dne 11. 2. 2025, č. j. 11 A 127/2024-18. Formulářová *Žádost o právní službu za úplatu pro fyzickou osobu* byla žalované doručena dne 28. 3. 2025. Podáním ze dne 31. 3. 2025 žalobkyně žádost doplnila o přílohu, v níž vyjádřila pochybnost o zákonnosti formuláře a požadavku na uvedení jmen dvou neúspěšně oslovených advokátů. Rozhodnutím č. j. 10.04-000036/25-0003, které bylo žalobkyni

Shodu s prvopisem potvrzuje M. P.

doručeno dne 14. 5. 2025, žalovaná žalobkyni neurčila advokáta k poskytnutí právní služby za úplatu.

20. Žádostí ze dne 31. 3. 2025 žalobkyně požádala žalovanou o určení advokáta k zastoupení v řízení před Ústavním soudem o ústavní stížnosti proti rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 30. 1. 2025, č. j. 3 As 94/2023-33. Formulářová *Žádost o právní službu za úplatu pro fyzickou osobu* spolu s přílohou, v níž žalobkyně vyjádřila pochybnost o zákonnosti formuláře a požadavku na uvedení jmen dvou neúspěšně oslovených advokátů, byla žalované doručena dne 2. 4. 2025. Rozhodnutím č. j. 10.04-000038/25-0002, které bylo žalobkyni doručeno dne 14. 5. 2025, žalovaná žalobkyni neurčila advokáta k poskytnutí právní služby za úplatu.
21. Žádostí ze dne 2. 4. 2025 žalobkyně požádala žalovanou o určení advokáta k zastoupení v řízení vedeném Nejvyšším správním soudem pod sp. zn. 7 As 54/2025 o kasační stížnosti proti rozsudku Městského soudu v Praze ze dne 20. 2. 2025, č. j. 6 A 79/2024-53. Formulářová *Žádost o právní službu za úplatu pro fyzickou osobu* spolu s přílohou, v níž žalobkyně vyjádřila pochybnost o zákonnosti formuláře a požadavku na uvedení jmen dvou neúspěšně oslovených advokátů, byla žalované doručena dne 3. 4. 2025. Rozhodnutím č. j. 10.04-000040/25-0002, které bylo žalobkyni doručeno dne 16. 5. 2025, žalovaná žalobkyni neurčila advokáta k poskytnutí právní služby za úplatu.

Posouzení věci soudem

22. Soud ověřil, že žaloba byla podána včas, osobou k tomu oprávněnou, po vyčerpání řádných opravných prostředků a splňuje všechny formální požadavky na ni kladené. Soud vycházel při přezkumu napadených rozhodnutí ze skutkového a právního stavu, který tu byl v době jejich vydání (§ 75 odst. 1 zákona č. 150/2002 Sb. soudní řád správní; dále jen „s. ř. s.“). Napadená rozhodnutí přezkoumal v mezích uplatněných žalobních bodů, kterými je vázán (§ 75 odst. 2 s. ř. s.). Neshledal přitom vady, ke kterým by měl povinnost přihlédnout z moci úřední.
23. Zdejší soud již opakovaně rozhodoval o obdobných žalobách stejné žalobkyně. V nynější věci soud, vycházejí ze svých dříve vyslovených závěrů (viz zejm. rozsudky ze dne 20. 5. 2025, č. j. 11 A 128/2024-43, či ze dne 28. 5. 2025, č. j. 9 A 15/2025-43), nenalezl důvod se od svých předchozích rozsudků odchýlit. Proto ani v tomto případě žalobu neshledal důvodnou.
24. Spor mezi účastníky se vede především o tom, zda žalovaná neurčení advokáta oprávněně odůvodnila tím, že žalobkyně neuvedla a nedoložila, že jí dva oslovení advokáti odmítli poskytnout požadovanou právní službu.
25. V logice soudního přezkumu by se měl soud nejprve zabývat také namítanou nicotností a nepřezkoumatelností napadených rozhodnutí. S ohledem na to, že posouzení této námitky závisí na vyřešení meritorních otázek, soud na tomto místě prozatím toliko konstatuje, že žádnou z takových vad neshledal. Napadená rozhodnutí nejsou nicotná, jsou založena na řádném zákonném podkladě.

K přezkoumatelnosti napadených rozhodnutí

26. Žalobkyně považuje napadené rozhodnutí č. j. 10.04-000035/25-0003 za nepřezkoumatelné proto, že z něj nelze seznat, v jaké věci se advokát neurčuje.

27. Soud shledal, že napadené rozhodnutí 10.04-000035/25-0003 vadou nepřezkoumatelnosti netrpí. Výrok je totiž neoddělitelnou součástí rozhodnutí, a je proto nutné jeho obsah hodnotit v kontextu celého rozhodnutí. Proto postačí, pokud žalovaná v úvodních pasážích odůvodnění jednoznačně konkretizovala věc, ve které žalobkyni advokáta neurčila. Není pochyb, že ve spojení s odůvodněním napadeného rozhodnutí je výrok dostatečně určitý. Žalobkyni ani nikomu jinému totiž nemohla vzniknout pochybnost o předmětu řízení. Opačný závěr by byl nepřipustně formalistický.
28. Ve vztahu ke všem napadeným rozhodnutím žalobkyně namítá, že jejich výroky jsou vnitřně rozporné, neboť žalovaná v nich uvedla, že se neurčuje „advokát k poskytnutí právní služby za úplaty dle § 18c zákona o advokacii“, avšak zákon o advokacii v ust. § 18 odst. 2 s určením advokáta za úplaty nepočítá.
29. Podle ustálené judikatury zakládá vnitřní rozpornost výroku nepřezkoumatelnost rozhodnutí pro jeho nesrozumitelnost. Za nesrozumitelné lze považovat pouze takové rozhodnutí, z jehož výroku nelze vůbec zjistit, jak správní orgán o věci rozhodl, nebo u něhož nelze seznat, co je výrok a co odůvodnění, případně též rozhodnutí, z něhož není patrné, které osoby jsou jeho adresátem, nebo rozhodnutí s nevhodnou formulací výroku, která má za následek, že rozhodnutí nikoho nezavazuje (srov. rozsudek NSS ze 4. 12. 2003, č. j. 2 Ads 58/2003-78, č. 133/2004 Sb. NSS).
30. Soud shledal, že výroky všech napadených rozhodnutí jsou přehledně odděleny od odůvodnění a je z nich jasné patrné, jak žalovaná o věci rozhodla a kdo je adresátem rozhodnutí. Žalovaná rovněž správně uvedla ustanovení, podle něhož rozhodovala, jak bude dále rozvedeno. Soud ve výrocích napadených rozhodnutí žádnou vnitřní rozpornost nespatřuje.
31. Soud uzavírá, že napadená rozhodnutí jsou přezkoumatelná. Žalovaná logicky a srozumitelně zhodnotila všechny podstatné okolnosti vyplývající z žádostí žalobkyně a zasadila je pod konkrétní ustanovení zákona o advokacii. Přezkoumatelně též vyložila, proč žalobkyně konkrétní podmínky pro určení advokáta za úplaty nesplnila.

K nesplnění podmínek pro určení advokáta

32. Jak již soud uvedl v úvodu, v minulosti se opakovaně zabýval případy, kdy žalobkyně neúspěšně žádala žalovanou o určení advokáta za úplaty (po 1. 1. 2024) a nedoložila jména dvou neúspěšně oslovených advokátů. Žalobkyně v řízeních o těchto dříve posuzovaných věcech uplatnila obdobné žalobní námitky. Její žaloby byly postupně zamítnuty například rozsudky z 22. 8. 2024, č. j. 10 A 41/2024-47, z 30. 9. 2024, č. j. 14 A 43/2024-51, z 21. 10. 2024, č. j. 18 A 17/2024-42, z 14. 11. 2024, č. j. 11 A 70/2024-41, z 25. 11. 2024, č. j. 17 A 43/2024-31, z 28. 11. 2024, č. j. 10 A 9/2024-37, z 23. 1. 2025, č. j. 15 A 57/2024-53, ze 14. 5. 2025, č. j. 18 A 88/2024-51, taktéž třetím senátem dne 26. 8. 2025 rozsudkem č. j. 3 A 18/2025 a 3 A 19/2015 nebo z poslední doby rozsudkem ze dne 13. 11. 2025, č. j. 11 A 95/2025-44.
33. V zamítavých rozsudcích jednotlivé senáty zdejšího soudu vyčerpávajícím způsobem reagovaly na veškeré argumenty, které žalobkyně vznesla i v nyní projednávané věci. Soud nemá žádný důvod se od svých dříve vyslovených závěrů odchýlit, a proto v tomto rozsudku pouze ve stručnosti shrne podstatu argumentace a v podrobnostech odkazuje na odůvodnění citovaných rozsudků.
34. Zákon o advokacii stanovuje pro určení advokáta k poskytnutí právní služby několik podmínek, které musí být splněny kumulativně.

Shodu s prvopisem potvrzuje M. P.

35. V první řadě podmínky vyplývají z § 18 odst. 2 zákona o advokacii. Podle tohoto ustanovení *ten, kdo nesplňuje podmínky pro ustanovení advokáta soudem podle zvláštních právních předpisů a ani si nemůže zajistit poskytnutí právních služeb jinak (dále jen „žadatel“), má právo, aby mu Komora na základě jeho včasné žádosti určila advokáta k poskytnutí*
- a) právní porady podle § 18a nebo*
 - b) právní služby podle § 18c.*
36. Podle § 18c odst. 3 zákona o advokacii pak platí, že *nejde-li o poskytnutí právní služby na náklady státu podle § 23 odst. 3, je žadatel povinen v žádosti podle odstavce 2 doložit, že se neúspěšně pokusil zajistit si poskytnutí právní služby prostřednictvím alespoň dvou oslovených advokátů.*
37. Podle § 23 odst. 5 zákona o advokacii *byl-li advokát určen podle § 18c k poskytnutí právní služby za úplatu, hraď jeho odměnu klient podle právního předpisu upravujícího mimosmluvní odměnu, nedohodne-li se advokát s klientem jinak.*
38. Z citované právní úpravy vyplývá, že žadatel je k žádosti povinen doložit, že se neúspěšně pokusil zajistit si poskytnutí právní služby prostřednictvím alespoň dvou oslovených advokátů tehdy, pokud se domáhá určení advokáta jinak, než na náklady státu v případech uvedených v § 23 odst. 3 zákona o advokacii.
39. V dané věci není sporu o to, že žalobkyně požádala o úplatné poskytnutí právní služby, neboť svoji žádost podala na formuláři nazvaném „*Žádost o právní službu za úplatu pro fyzickou osobu*“ a ani později v průběhu řízení netvrdila, že by nárokovala právní službu bezplatnou. Nelze to dovodit ani z obsahu jejích podání.
40. Poskytnutí právní služby za úplatu bylo do zákona o advokacii vtěleno až novelou – zákonem č. 349/2023 Sb., který nabyl účinnosti 1. 1. 2024. Před tímto datem zákon možnost požádat o ustanovení advokáta za úplatu nezakotvoval. Pokud se jedná o určení advokáta dle § 18c zákona o advokacii za úplatu, náklady stát nenese. A to bez ohledu na to, zda šlo o žádost za účelem zastoupení před Ústavním soudem, a nedopadá na ni proto § 23 odst. 3 zákona o advokacii.
41. Bylo tedy povinností žalobkyně splnit podmínku § 18c odst. 3 zákona o advokacii a nejen tvrdit, ale také doložit, že neúspěšně oslovila alespoň dva advokáty (srov. např. rozsudek NSS z 29. 2. 2024, č. j. 7 As 217/2023-28, bod 17). Ve světle případu žalobkyně se tato podmínka jeví jako logická. Určení advokáta žalovanou je až krajní možností poté, co žadatel dle § 18 odst. 2 zákona o advokacii nesplňuje podmínky pro ustanovení advokáta soudem a nemůže si zajistit poskytnutí právních služeb jinak. Situace, v níž by se žadatel, který je schopen (zde navíc i ochoten) si právní služby advokáta zaplatit sám, mohl automaticky obracet na žalovanou bez jakékoli vlastní snahy si advokáta obstarat, by účel § 18 odst. 2 zákona o advokacii popírala.
42. Žalobkyně netvrdí, že by tuto podmínku splnila. V přílohách k žádostem naopak konstatovala: „*Jména dvou advokátů, kteří mi odmítli poskytnout požadovanou právní službu, neuvádím [...]*“. Již proto žalovaná nemohla žádostem vyhovět.
43. Soud shrnuje, že žalobkyně požádala žalovanou o určení advokáta za úplatu ve smyslu § 23 odst. 5 zákona o advokacii s tím, že bude hradit jeho odměnu. Z tohoto důvodu se nemohlo jednat o případ hrazení odměny advokáta státem ve smyslu § 23 odst. 3 zákona o advokacii, a žalobkyně tak byla povinna dle § 18c odst. 3 tohoto zákona doložit, že se bezúspěšně

pokusila oslovit alespoň dva advokáty. Neboť žalobkyně nic takového nedoložila, ba ani netvrdila, nesplnila podmínky pro to, aby její žádosti mohlo být vyhověno.

44. Není pravdou, že soudy dosud neřešili otázku, zda vedle sebe obстоjí ustanovení § 23 odst. 5 a § 18c zákona o advokacii, když prvé z nich explicitně upravuje možnost požádat o určení advokáta za úplatu, avšak činí tak podle ust. § 18c, které neobsahuje slovní spojení „za úplatu“. Zdejší soud v mnoha svých rozsudcích potvrdil, že ponechání původního znění § 18 odst. 2 a § 18c odst. 3 zákona o advokacii i po novelizaci obstojí. Z § 18c odst. 3 je zřejmé rozdělení určení advokáta k poskytnutí právní služby bezplatně a za úplatu, nelze tak dojít k závěru, že by se § 18c zákona o advokacii týkal pouze poskytnutí bezplatné právní služby.
45. Soud tedy již po několikáté uvádí, že povinnost uvést v žádosti jména dvou advokátů, kteří odmítli žadateli právní službu poskytnout, nepovažuje za protiústavní. Jde naopak o logický a přiměřený požadavek. Soudu není zřejmé, proč žalobkyně svými opakujícími se žádostmi neustále zatěžuje žalovanou, aniž by se řádně a věrohodně pokusila si nejdříve právní pomoc za úplatu obstarat sama.
46. Soud dospěl k závěru, že žalobkyně nesplnila přinejmenším jednu – výše rozebranou zákonnou podmínku pro určení advokáta žalovanou. Proto již neposuzoval, zda obstojí i druhý důvod nevyhovění žádostem spočívající v nikoli včasném podání žádostí, respektive v neprokázání naplnění podmínky včasnosti žádostí. I kdyby soud konstatoval v tomto ohledu důvodnost žalobních námitek, na zákonnost napadených rozhodnutí by to nemohlo mít vliv.
47. Soud uzavírá, že napadená rozhodnutí netrpí žádnou z vad, která by mohla způsobovat jejich nicotnost (§ 77 odst. 1 zákona č. 500/2004 Sb., správní řád) či nezákonnost. V daném případě pro vydání napadených rozhodnutí existoval zákonný podklad, a sice shora citovaná právní úprava obsažená v zákoně o advokacii, kterou žalovaná v rozhodnutích o žádostech žalobkyně správně aplikovala.

Závěr a náklady řízení

48. Ze shora uvedených důvodů soud žalobu neshledal důvodnou, a proto ji výrokem I. zamítl podle § 78 odst. 7 s. ř. s.
49. O nákladech řízení soud rozhodl podle § 60 odst. 1 s. ř. s. Žalobkyně ve věci úspěch neměla, a proto soud II. výrokem rozhodl, že na náhradu nákladů řízení nemá právo. Žalovaná byla ve věci úspěšná, avšak nevznikly jí žádné náklady řízení nad rámec běžného výkonu úřední činnosti. Proto jí soud jejich náhradu III. výrokem nepřiznal.

Poučení:

Proti tomuto rozhodnutí lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává ve dvou (více) vyhotoveních u Nejvyššího správního soudu, se sídlem Moravské náměstí 6, Brno. O kasační stížnosti rozhoduje Nejvyšší správní soud.

Lhůta pro podání kasační stížnosti končí uplynutím dne, který se svým označením shoduje se dnem, který určil počátek lhůty (den doručení rozhodnutí). Připadne-li poslední den lhůty na sobotu, neděli nebo svátek, je posledním dnem lhůty nejbližší následující pracovní den. Zmeškání lhůty k podání kasační stížnosti nelze prominout.

Shodu s prvopisem potvrzuje M. P.

Kasační stížnost lze podat pouze z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 s. ř. s. a kromě obecných náležitostí podání musí obsahovat označení rozhodnutí, proti němuž směřuje, v jakém rozsahu a z jakých důvodů jej stěžovatel napadá, a údaj o tom, kdy mu bylo rozhodnutí doručeno.

V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

Soudní poplatek za kasační stížnost vybírá Nejvyšší správní soud. Variabilní symbol pro zaplacení soudního poplatku na účet Nejvyššího správního soudu lze získat na jeho internetových stránkách: www.nssoud.cz.

Praha 9. prosince 2025

JUDr. Ludmila Sandnerová v. r.
předsedkyně senátu

Shodu s prvopisem potvrzuje M. P.